

Dosarul nr. 2ra-606/22
2-21037833-01-2ra-22042022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – V. Sanduța
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – M. Guzun, V. Buhnaci, V. Sîrbu

ÎNCHEIERE

01 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de Roman Mardari,
reprezentat de avocatul Constantin Lazari,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Roman Mardari împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Roman Mardari, s-au admis apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, s-a casat hotărârea din 05 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care s-a admis parțial acțiunea depusă de Roman Mardari,

constată:

La 12 martie 2021, Roman Mardari, reprezentat de avocatul Constantin Lazari, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 24 martie 2015, organul de urmărire penală al Centrului pentru combaterea traficului de persoane al Inspectoratului Național de Investigații al Inspectoratului General al Poliției (CCTP al INI al IGP) a pornit urmărirea penală în cauza penală nr. 201515063 conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 220 alin. (2) lit. a) și c) din Codul penal. Ulterior, la cauza penală nr. 201515063 au fost conexe cauzele penale nr. 2015038055 și nr. 2018515136.

Reclamantul a menționat că, la 27 mai 2015, ora 09.30, a fost reținut și audiat în calitate de bănuit pe aceste cauze penale, iar la 29 mai 2015 a fost pus

sub învinuire pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 220 alin. (2) lit. a) și c) din Codul penal, fiindu-i aplicată măsura preventivă sub forma arestului preventiv pe un termen de 20 de zile, până la 16 iunie 2015, ora 09.30.

Prin încheierea din 10 iunie 2015 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, în privința sa a fost aplicată măsura preventivă arestul la domiciliu pe un termen de 30 de zile, până la 10 iulie 2015, ora 09.30.

Ulterior, prin încheierea din 08 iulie 2015 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, în privința sa a fost aplicată măsura preventivă de alternativă eliberarea provizorie sub control judiciar, cu stabilirea restricțiilor prevăzute de art. 191 din Codul de procedură penală: să nu părăsească localitatea unde își are domiciliul; să comunice organului de urmărire penală orice schimbare de domiciliu; să nu intre în legătură cu persoanele complici în cauza dată; să predea pașaportul organului de urmărire penală.

Prin încheierea din 10 august 2015 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, s-a modificat parțial măsura preventivă eliberarea provizorie sub control judiciar, aplicată prin încheierea din 08 iulie 2015 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, în partea ce ține de: nepărăsirea localității unde își are domiciliul se înlocuiește cu nepărăsirea teritoriului raionului Strășeni mun. Chișinău pe o perioadă nedeterminată de timp.

Prin ordonanța din 04 ianuarie 2021 a procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Lilia Popa, a fost scos de sub urmărire penală Roman Mardari, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute la art. 220 alin. (2) lit. a) și lit. c) din Codul penal și s-a clasat în parte cauza penală cu nr. 201515063, pe capătul de acuzare prevăzut la art. 220 alin. (2) lit. a) și c) din Codul penal, din motiv că fapta se impută altei persoane și nu este necesară continuarea urmăririi penale pe acest capăt de acuzare. Nefiind contestată, Ordonanța din 04 ianuarie 2021 a devenit definitivă.

Reclamantul a relevat că, în perioada de timp din 09 iulie 2015 până la 17 ianuarie 2021, în privința sa au fost aplicate restricțiile prevăzute la art. 191 din Codul de procedură penală. Astfel, pe o perioadă de cinci ani și opt luni în privința sa au fost aplicate sancțiuni ca arestul preventiv, arest la domiciliu și interdicțiile prevăzute la art. 191 din Codul de procedură penală, fapt prin care i s-au limitat și alte drepturi, libertăți, garantate constituțional, cum ar fi dreptul de a se deplasa în afara perimetrului stabilit de instanța de judecată, dreptul la muncă în afara localității unde își are domiciliul, dreptul la odihnă împreună cu familia, dreptul de a face studii etc.

Suplimentar, reclamantul a indicat că, potrivit certificatului de cazier detaliat, eliberat la 01 martie 2021, în Registrul informației criminalistice și criminologice al Republicii Moldova este înscrisă informația cu caracter criminogen, și anume: la 27 mai 2015 persoana a fost arestată de către Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane, pe faptul săvârșirii infracțiunii, prevăzute la art. 220 de alin. (2) din Codul penal (proxenetismul).

Roman Mardari a notat că prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești i-a fost cauzat un prejudiciu material în mărime de 500 000 de lei, sub forma plăților salariale ce nu i-au fost plătite.

În acest sens reclamantul a învederat că este licențiat în drept, iar din 01 septembrie 2014 până la 12 ianuarie 2015 a fost angajat la întreprinderea SRL „Cyber Tranzaction”. Conform informației Biroului Național de Statistică din 02 martie 2021, câștigul salariului mediu lunar pe anul 2015 a fost 4 538,40 de lei, pe anul 2016 – 4 997,80 de lei, pe anul 2017 – 5 587,40 de lei, pe anul 2018 – 6 268 de lei, pe anul 2019 – 7 233,70 de lei și pe anul 2020 – 8 107,50 de lei.

Astfel, în opinia reclamantului, prin faptul reținerii sale și aplicării altor măsuri de reprimare în privința sa, precum și prin înscrierile ilegale efectuate în Registrul informației criminalistice și criminologice al Republicii Moldova, care sunt prezente și după adoptarea ordonanței de scoatere de sub urmărire penală, în perioada anilor 2015 – 2021 i-au fost create în mod ilegal impedimente ce țin de angajarea sa în serviciu într-o funcție conform profesiei de jurist, i-au fost create obstacole în dezvoltarea carierei de jurist, lipsindu-l în mod efectiv de un salariu normal de jurist, care este de cel puțin de două ori mai mare decât salariul mediu lunar calculat de Biroul Național de Statistică.

La fel, reclamantul a considerat că statul urmează să-i compenseze cheltuielile de asistență juridică ce le-a suportat în cadrul urmăririi penale, în sumă de 5 000 de lei.

Deopotrivă, Roman Mardari a invocat că prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, pe perioada reținerii sale și arestului preventiv din 27 mai 2015 până la 10 iunie 2015 (15 zile), deținerii în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, în condiții inumane și degradante, cât și a perioadei cât s-a aflat în arest preventiv la domiciliu, din 11 iunie 2015 până la 08 iulie 2015 (27 de zile), îl apreciază în mărime de 100 000 de lei, această sumă fiind mult mai mică decât sumele acordate de Curtea europeană a drepturilor omului pe cauze similare.

Reclamantul Roman Mardari a solicitat prin cererea de chemare în judecată repararea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a prejudiciului material format din: 500 000 de lei drepturi salariale neachitate, 5 000 de lei cheltuieli de asistență juridică suportate în cadrul procesului penal, 70 de lei compensarea costului cazierului judiciar, precum și suma de 100 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral și suma de 5 000 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică în prezenta cauză civilă.

Prin hotărârea din 05 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea depusă de Roman Mardari.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Roman Mardari suma de 5 000 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul procesului penal.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Roman Mardari suma de 70 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor suportate pentru eliberarea cazierului judiciar.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Roman Mardari suma de 100 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Roman Mardari suma de 5 000 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică.

În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate (vol. I, f.d. 98, 115-124).

La 07 octombrie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Roman Mardari, reprezentată de avocatul Constantin Lazari, a depus prin intermediul poștei electronice cererea de apel împotriva hotărârii din 05 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (vol. I, f.d. 101, 102-103).

La 07 octombrie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat apel împotriva hotărârii din 05 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (vol. I, f.d. 104).

La 22 octombrie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a depus prin intermediul poștei electronice cererea de apel împotriva hotărârii din 05 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (vol. I, f.d. 111, 112).

Prin decizia din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Roman Mardari.

S-au admis apelurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

S-a casat hotărârea din 05 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care:

S-a admis parțial acțiunea depusă de Roman Mardari.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Roman Mardari suma de 50 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Roman Mardari suma de 5 000 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cauza penală, suma de 70 de lei cu titlu de compensare a costului cazierului judiciar și suma de 5 000 de lei, cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică suportate în prezenta cauză civilă.

În rest, cererea de chemare în judecată depusă de către Roman Mardari s-a respins ca neîntemeiată (vol. I, f.d. 203-204, 205-221).

În consolidarea soluției Curtea de Apel Chișinău a reținut că temeiul în baza căruia Roman Mardari a fost scos de sub urmărire penală este prevăzut la art. 275 pct. 3) din Codul de procedură penală și reprezintă un temei de reabilitare prin prisma art. 284 din Codul de procedură penală. Din acest considerent, Roman Mardari este în drept să solicite repararea prejudiciului în temeiul art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545/1998.

În partea cerinței lui Roman Mardari cu privire la repararea prejudiciului moral, luând în considerare suferințele psihice suportate de către Roman Mardari în urma tragerii ilegale la răspundere penală și aplicării ilegale a măsurii preventive sub forma arestului preventiv, arestului la domiciliu, obligației de a nu părăsi localitatea, iar ulterior obligației de a nu părăsi țara, gradul trăirilor negative și disconfortul suportat odată cu supunerea acestuia urmării penale, consecințele produse familiei, de stresul precum și de efectele psihice provocate,

instanța de apel a considerat că compensația bănească în mărime de 100 000 de lei stabilită de prima instanță este una disproporțională și excesivă în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității.

Prin urmare, având în vedere principiul compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, instanța de apel a ajuns la concluzia că suma de 50 000 de lei constituie o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul cauzat lui Roman Mardari și corespunde cu caracterul și gravitatea suferințelor psihice suportate de acesta.

Referitor la pretenția lui Roman Mardari cu privire la repararea prejudiciului material în mărime de 500 000 de lei sub forma drepturilor salariale neachitate, instanța de apel a reținut prevederilor art. 7 lit. a) din Legea nr. 1545/1998, conform cărora în cazurile menționate la art. 3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite.

În acest sens Curtea de Apel Chișinău a remarcat că prejudiciul material urmează a fi evaluat în dependență de înscrisurile care atestă suportarea reală de către parte a unui prejudiciu concret și cert, fiind inadmisibilă încasarea unui prejudiciu material sub formă de plăți salariale bazat pe presupuneri, dacă acesta nu poate fi apreciat obiectiv. Reieșind din aceasta, reclamantul Roman Mardari urma să prezinte dovada faptului că, la momentul intentării urmăririi penale în privința sa, era angajat în câmpul muncii, iar ulterior angajatorii au refuzat să-l angajeze din motiv că era urmărit penal. Totodată, reclamantul trebuia să demonstreze mărimea salariului care îl primea până la începerea urmăririi penale, mărimea salariului care l-ar fi putut primi și faptul că nu a putut obține un asemenea venit (salariu) anume din cauza că se afla sub urmărire penală.

Astfel, instanța de apel a stabilit că reclamantul Roman Mardari nu a demonstrat că a fost lipsit de posibilitatea de a fi angajat în câmpul muncii și că în legătură cu aceasta i-ar fi fost cauzat un prejudiciu real. Din acest considerent, instanța de apel a apreciat că reclamantul pretinde la repararea unui prejudiciu presupus și incert, care nu a fost justificat și probat în modul stabilit de lege.

Cu referire la cerința reclamantului Roman Mardari privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul examinării cauzei penale, instanța de apel a reținut că, pe parcursul derulării cauzei penale intentate pe numele lui Roman Mardari, ultimul cu certitudine a suportat cheltuieli în sumă de 5 000 de lei pentru serviciile de asistență juridică prestate de avocatul Constantin Lazari (vol. I; f.d. 42).

În opinia instanței inferioare, cheltuielile de asistență juridică suportate de către Roman Mardari în cadrul cauzei penale intentate pe numele său au fost reale, necesare și rezonabile, iar prin urmare necesită a-i fi compensate din bugetul de stat, în baza Legii nr. 1545/1998.

Deopotrivă, Curtea de Apel Chișinău a apreciat ca fiind întemeiată pretenția lui Roman Mardari cu privire la compensarea costului cazierului judiciar în mărime de 70 de lei, or, suportarea acestor cheltuieli este aferentă învinuirilor aduse anterior reclamantului, iar drept urmare sunt tangențiale acelei cauze.

La 04 aprilie 2022, Roman Mardari, reprezentat de avocatul Constantin Lazari, a declarat recurs împotriva deciziei din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și a hotărârii din 05 octombrie 2021

a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii depuse de Roman Mardari (vol. II, f.d. 3-11).

În motivarea recursului a reiterat temeiurile de fapt și de drept ale speței, precum și a expus concluziile reținute de instanța de apel, suplimentar invocând că instanța de apel neîntemeiat a micșorat cuantumul prejudiciului moral cu 50 000 de lei, fără să țină cont de jurisprudența CtEDO și de faptul că față de Roman Mardari au fost încălcate articolele 5 și 6 ale CEDO pe trei criterii:

- 1) urmărirea penală ilegală;
- 2) detenție ilegală în Penitenciarul nr. 13 în condiții inumane și degradante;
- 3) nesoluționarea cauzei în termen rezonabil.

Recurentul a considerat că drept rezultat al acestor încălcări flagrante ale CEDO, i-au fost încălcate și alte drepturi esențiale, cum ar fi libertatea de mișcare și de alegere a locului de muncă conform profesiei, fapt prin care a fost lipsit, în mod ilegal, de dreptul de a beneficia de un salariu normal în funcția de jurist, nu a putut să-și dezvolte o carieră de jurist în organele de drept, autoritățile publice sau să obțină licență pentru a activa în calitate de avocat, notar, executor judecătoresc, mediator etc.

La 22 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimațiilor Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova și Procuraturii Generale a Republicii Moldova copia recursului declarat de Roman Mardari, reprezentat de avocatul Constantin Lazari, împotriva deciziei din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, explicându-le dreptul de a depune referințe asupra acestora (vol. II, f.d. 12).

Prin referința depusă prin intermediul oficiului poștal la 05 mai 2022, Procuratura Generală a Republicii Moldova a solicitat declararea recursului lui Roman Mardari împotriva deciziei din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău ca fiind inadmisibil.

Deși, conform avizelor de recepție a trimiterilor poștale DS8006429819AS și DS8006429820AS, intimații Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova au recepționat la 28 aprilie 2022 copia recursului, aceștia nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au depus referințe în care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza Lebedinschi v. Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan v. Republica Moldova, 05 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea *inter alia* cauzele Marc Brauer v. Germania, 01 septembrie 2016, § 34; Miessen v. Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić v. Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac v. Croația (Marea Cameră), 05 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele Levages Prestations Servicii v. Franța, 25 octombrie 1996, § 40; Tricard v. Franța, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; Freitag v. Germania, 19 iulie 2007, § 37; Marc Brauer, 01 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele Tricard v. Franța, 10 iulie 2001, § 29; Nicolae Popa v. România, 09 decembrie 2014, § 16; Tence v. Slovenia, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă

considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele Ponomaryov v. Ucraina, 03 aprilie 2008, § 41; Ustimenko v. Ucraina, 20 octombrie 2015, § 47).

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 16 februarie 2022 (vol. I, f.d. 202). Potrivit extrasului din poșta electronică cu adresa „daniel.bulgaru@justice.md”, copia deciziei integrale din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces pentru notificare la 24 martie 2022 (vol. I, f.d. 223).

Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 05 aprilie 2022 (vol. II, f.d. 3)

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depuse de Roman Mardari, reprezentat de avocatul Constantin Lazari, rezultă că acesta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Roman Mardari, reprezentat de avocatul Constantin Lazari, nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson v. Olanda, 26 martie 1996, § 67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Roman Mardari, reprezentat de avocatul Constantin Lazari, nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau

a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespund cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Roman Mardari a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „Levages Prestations Services” v. Franța, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §§ 48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher v. Cehia, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §§ 65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Roman Mardari, reprezentat de avocatul Constantin Lazari, împotriva deciziei din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Roman Mardari, reprezentat de avocatul Constantin Lazari, împotriva deciziei din 16 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas